

The image features a large, stylized graphic of the letter 'K' and the numbers '37'. The 'K' is white with a thick black outline. The '3' and '7' are solid red. The text 'De kleine' is written in red across the top of the 'K'.

De kleine

37

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

de kleine K

nummer 37 januari 2018

de kleine K

is hét onafhankelijke digitale keramiek-magazine.

Elke maand vol inspiratie en knowhow. Met de weerslag van mijn persoonlijke zoektocht naar kwaliteit.

Van de inspiratie die het werk geven kan, van de knowhow die de kunstenaar biedt.

Van het eigen karakter, dat iets laat zien van de laag onder de werkelijkheid, het mysterieuze dat toch altijd een element van goede kunst is.

Inspirerende keramisten dus en lekker praktische technische oplossingen.

Met op het podium geselecteerde tentoonstellingen en andere interessante evenementen. En op de [Facebook](#) pagina het actuele keramieknieuws.

Mels Boom

De artikelen bieden ook veel mogelijkheden om door te klikken naar websites: klik op de gekleurde teksten of op de afbeeldingen. Klikken aan de zijkant van de pagina's is gereserveerd voor doorbladeren in iBooks.

Gebruik het liefst [Acrobat Reader](#) om dit magazine te lezen. In dat programma werken ook de links naar andere pagina's in dit document: bijvoorbeeld als u op een pagina links-onder op [de kleine K](#) klikt, gaat u naar de inhoudsopgave.

Op de vorige pagina: Yves de Block, Winter Kept Us Warm, 2017, 42 x 15 x 20 cm, foto: Yves de Block

INSPIRATIE

Liza Riddle en Mark Goudy
Subtiele kleurbalans

Lisa Biris
Organisch en abstract

Yvonne Halfens
Zoektocht naar een vluchtroute

INSPIRATIE momenten

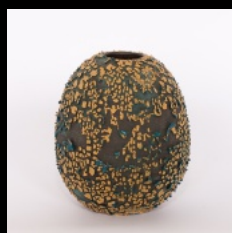
**Pieter Stockmans
José van den Tweel
Christina Schou Christensen**

KNOWHOW de expert

Yves de Block
Maakt en decoreert een fles;
met een speciaal voor
de kleine K gemaakte film

KNOWHOW wat en hoe

Wat Tinoxide
Hoe
Krimpglazuur

PODIUM & **klei**pers

Galerie Terra Delft
Hanneke Giezen: Terra Incognita

Colofon

Inspiratie

Liza Riddle en Mark Goudy

Subtiele kleurbalans

Samen zijn Liza Riddle en Mark Goudy bekend om hun werk met metaalzouten, die fantastisch gevarieerde en subtiele kleurschakeringen kunnen geven. Ze passen deze techniek toe op hun stukken, ieder met een persoonlijk stempel en uitgangspunt. Voor Mark is dat de minimalistische benadering, voor Liza die van de verdroogde aarde. Toch ademen ze eenzelfde sfeer: ingetogen, minimalistisch en expressief.

Ik kwam op het spoor van [Liza Riddle](#) (US, 1953) en [Mark Goudy](#) (US, 1955) door een aankondiging van [Galerie du Don](#), de geweldige keramiekplek op de grens van de Cantal en de Aveyron in Midden-Frankrijk. Ze exposeerden daar onder de titel *La nouvelle vague californienne*. [Ad van Lieshout](#) bracht me uiteindelijk

met hen in contact. Het kunstenaarsechtpaar is bekend om hun gebruik van metaalzouten. Ze maakten er tien jaar geleden kennis mee toen ze het werk van [Arne Åse](#) ontdekten, de Noorse keramist die ook bekend is om zijn boek *Water Colour on Porcelain*. 'We vonden het ongelooflijk mooi werk', zegt Liza, 'en we zijn sindsdien

*Op de vorige pagina: Liza Riddle, **Elemental Palette #441** (detail), 2017, Ø 43 cm*

*▼ Mark Goudy, **Lucent Series Vessels**, 2016, Ø 25 cm*

*Op de volgende pagina: Liza Riddle, **Scorched Earth**, 2017, h tot 40 cm. Foto's bij dit artikel: Liza Riddle en Mark Goudy*

▲ Mark Goudy, **Three Closed Forms**, 2017, l tot 59 cm. Op de volgende pagina: ▲ Liza Riddle, **Force Series - Totems**, 2017, h tot 37 cm ▼ Mark Goudy, **Equipose Series Vessel**, 2017, Ø 24 cm

voortdurend bezig geweest met metaalzouten. Ze zijn oplosbaar, ze trekken in het biscuit en geven daar prachtige kleuren, zeker bij het combineren van meerdere zouten. Het kleioppervlak blijft, anders dan bij glazuur, heel natuurlijk. Vorig jaar hebben we Åse mogen bezoeken. Hij is een van die vele pottenbakkers die hun kennis en ervaring graag delen. En dat is, zeker bij een weinig gebruikte techniek als deze, heel belangrijk.'

Weerklank

Techniek is natuurlijk niet meer dan een methode om uitdrukking te geven aan een object. Die expressie, daar gaat het uiteindelijk om. Dat kan heel doelgericht, waarbij de kunstenaar tevoren precies weet waar het naar toe moet. Maar het kan ook veel diffuser zijn. Dat geldt voor Mark, die vooral op het maakproces gericht is. 'Ik

onderzoek de eigenschappen van het medium en de ervaring die het uiteindelijke werk in de wereld teweegbrengt. Noem het maar ervaringsobjecten. Maar waar het allemaal vandaan komt? Soms weet ik 's morgens precies hoe de volgende serie moet zijn. Uit mijn onderbewuste opgeborreld zagezegd. Ik probeer dat niet teveel te analyseren en ben gewoon dankbaar. Wat wel helpt zijn onze wandeltochten, waar het landschap met verweerde rotsen het geologisch proces illustreert en ronde keien de oneindige beweging laten zien. De weerklank daarvan is in mijn werk te zien.'

Die liefde voor wandelen en reizen hebben ze allebei. 'Soms zijn we in een jaar wel vijf maanden weg', zegt Liza, 'en we bezoeken ook overal keramisten in hun ateliers. Geweldig om zo nieuwe vrienden te maken en inspiratie op te doen.' Zij werkt op het ogenblik aan twee series objecten.

▲ Liza Riddle, **Force Series - Contained Energy**, 2017, h max. 28 cm. Op de volgende pagina: Mark Goudy, **Lucent Series Vessel**, 2017, Ø 29 cm

‘De ene serie, *Force*, bestaat uit donkere en onheilspellende, totem-achtige vormen. Ze roepen een gevoel van kracht op; de energie barst er uit. Ik wil dat precieze moment in de tijd vastleggen waarop brokken aarde opdrogen en barsten. Dat zie ik overal: op de Boliviaanse zoutvlaktes, in de IJslandse lavastromen, in de woestijnen van het Amerikaanse Zuidwesten en in modderpoelen in mijn tuin. De andere serie, *Elemental Palette*, is vergelijkbaar, ook met gebarsten oppervlakken. Daarmee onderzoek ik wat ik kan bereiken met metaalzouten op allerlei kleisoorten: sommige glad en zijdeachtig, andere ruw of met een hoog gehalte aan ijzer of kaolien.’

Schuilplaats voor kunst

Het reizen brengen het paar op plekken die inspireren. Mark: ‘Een daarvan was de [Refuge d’Art](#) in de Provence. De bekende Schotse land art kunstenaar [Andy Goldsworthy](#) heeft daar in het [Unesco Géoparc](#) een hele serie architectu-

rale sculpturen neergezet. Met de natuur eromheen is het een unieke plek. Wandelen, van de natuur genieten en zelfs in de kunstwerken slapen! We hebben zijn werk op meerdere plekken gezien en het heeft een enorme invloed op me gehad.’ Dat geldt ook voor Liza: ‘Ik volg hem al jaren. Zijn film *Rivers and Tides*, zijn eerste gebarsten kleimuur, zijn vier installaties in San Francisco in het Park Presidio. Vooral [Tree Fall](#) maakte grote indruk op me. Het is een boomtak bedekt met klei, opgehangen in een historisch munitiegebouw. Toen ik voor het eerst in dit kleine dichte gebouw stapte, stond ik werkelijk ademloos te kijken. Mijn ogen moesten wennen aan het weinige licht en daar was die vorm boven mijn hoofd, een natuurlijk beeldhouwwerk omhuld door gebarsten klei. Daarna was ik vastbesloten om net zo’n natuurlijk gebarsten patroon te maken.’ En dat is gelukt, hoewel ze zelf vindt dat ze haar proces nog steeds aan het verbeteren is.

Metaalzouten

Mark giet zijn werk. Dat doet hij in mallen die hij gemaakt heeft door een model te bouwen uit kleidelen die over een mal hun gekromde vorm krijgen, het model af te werken en te stoken en daar ten slotte een meervoudige mal van te maken. 'Door het gieten kan ik een vorm die ik gemaakt heb, als het ware nieuwe eigenschappen geven, zoals transparantie en een licht gewicht. Ik pas helemaal geen glazuur toe, maar schuur het oppervlak eindeloos glad. Daarna gebruik ik alleen metaalzouten om het werk kleur te geven. Ze trekken in het biscuit en werken op elkaar in. Ten slotte stook ik – relatief laag, op maximaal 1140 °C – de stukken, polijst die van aardewerk en poets ze op met was. Het andere, laaggestookte porseleinwerk schuur ik lichtjes.'

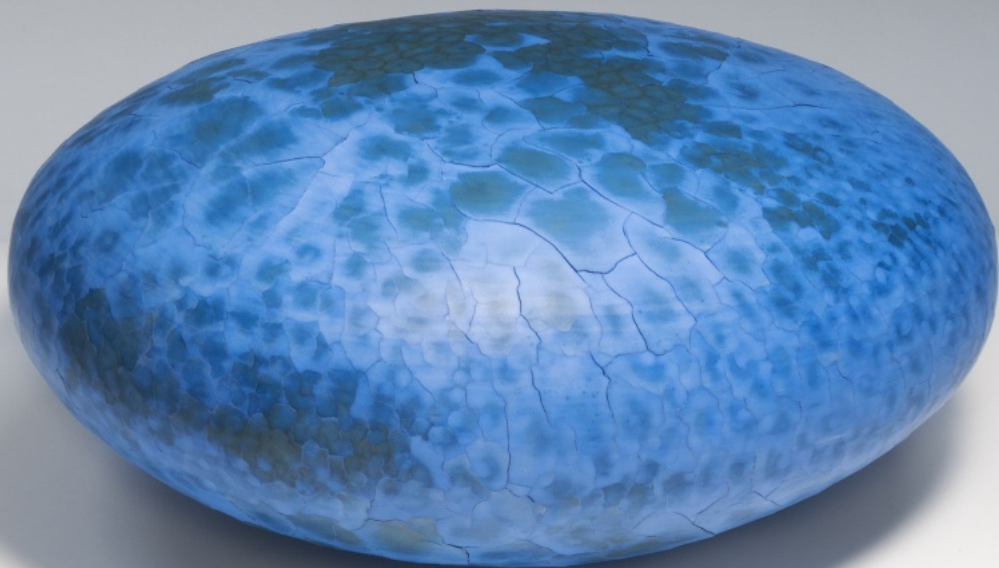
Het werkproces van Liza is heel vergelijkbaar. 'Ik bouw al mijn werk met de hand op. Eerst de basisvorm, een intern raamwerk, dat de gebarsten klei moet gaan ondersteunen. Dat stook ik en breng er een laag natte klei op aan, die ik dan voorzichtig droog totdat de klei scheurt en in stukken breekt. Als alles weer mooi droog is, volgt het stoken op 1040 °C.' Ook zij kleurt haar werk met metaalzouten. Ze heeft inmiddels haar

eigen mengsels en technieken ontwikkeld om op het oppervlak te kunnen aquarelleren. Ze stookt vaak meerdere keren om een bepaald effect te bereiken. Elke keer veranderen de kleuren weer.

Oorsprong

Voor Liza was klei altijd al belangrijk. 'Ik was er al heel jong mee bezig en kunst was voor mij op de middelbare school een echte passie. Al mijn vrije tijd besteedde ik eraan: sieraden, houten voorwerpen, keramiek. Ik kreeg zelfs een nationale prijs voor een zilveren plaquette. Na school kreeg ik een beurs en begon met een kunststudie. Maar na drie jaar besloot ik biologie te gaan studeren. Later haalde ik een MA in landschapsarchitectuur.' Voor Mark kwam de kennismaking met klei veel later. 'Mijn moeder overleed in 2004 en Liza had toen het idee om samen een rakucursus te gaan volgen. Als een soort eerbetoon aan mijn moeders creativiteit. Kleien werkte helend en ik vond het geweldig om te doen. Van oorsprong ben ik ingenieur. Ik studeerde eerst biologie, daarna elektrotechniek en werkte in de computerindustrie. Voor mij als ingenieur zijn de technische problemen die zich bij keramiek voordoen een mooie uitdaging.'

▼ Liza Riddle, *Elemental Palette #425*, 2017, Ø 33 cm. Op de volgende pagina: Mark Goudy, *Lucent Series Vessel*, 2017, h 15 cm

Nummer 37 van de kleine **K!**

Wat begon met een eerste nummer van 11 pagina's is nu uitgegroeid tot een volwassen magazine, met interviews, stap-voor-stap artikelen en films. Met verhalen over en aankondigingen van actuele tentoonstellingen, markten en andere evenementen.

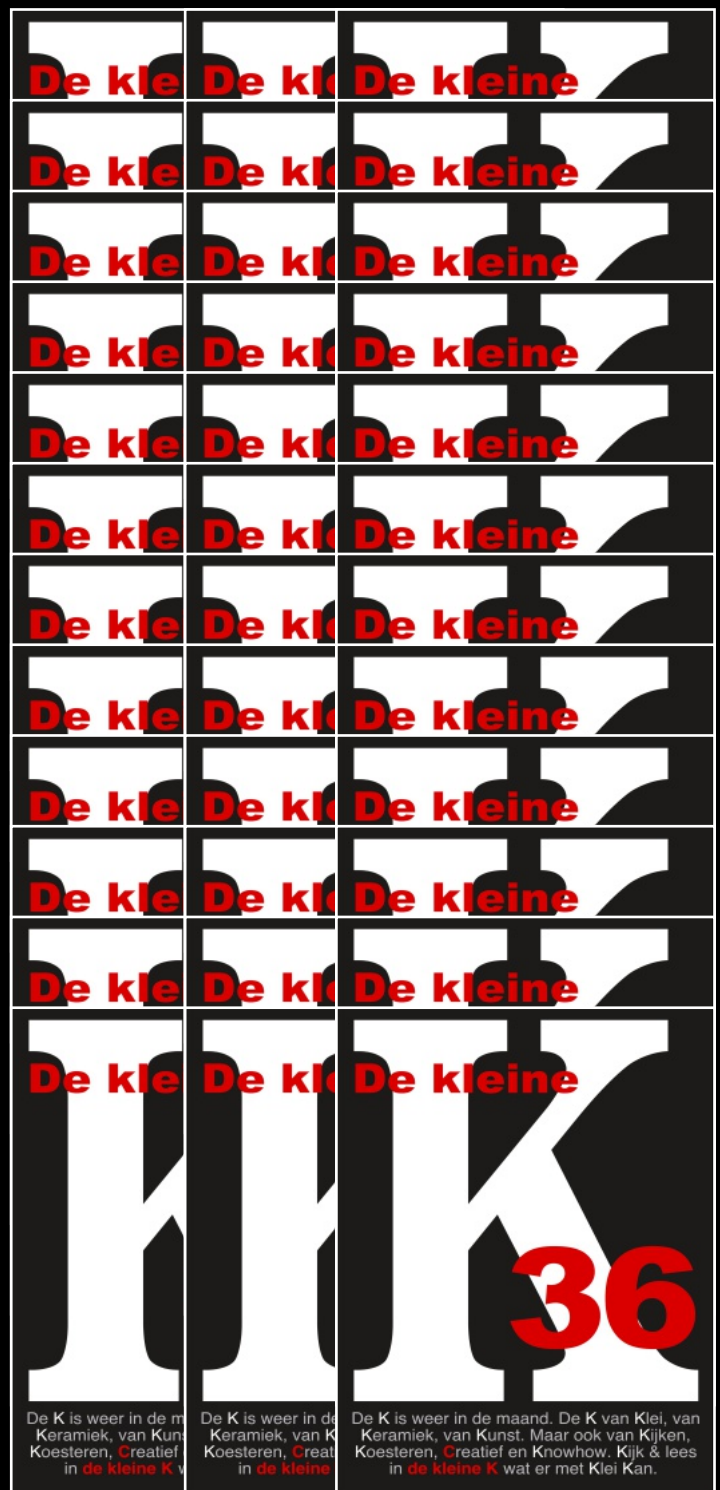
Inmiddels al meer dan 5.000 abonnees krijgen het magazine maandelijks in hun mailbox en duizenden anderen downloaden een nummer.

Uit alle hoeken van de keramiekwereld komen lovende kritieken. Over de mooie vormgeving, de saillante teksten, de actuele verhalen en de interessante knowhow.

Naast het digitale magazine is in juli 2016 het eerste boek gepubliceerd: *het grote **K** boek*. Met inspiratie en knowhow, voor amateurs en professionals. Ook dit boek blijkt aan een behoefte te voldoen en oogst veel waardering. Eind november 2017 kwam deel twee uit!

Al die lof komt niet alleen de uitgever toe, maar ook de schrijvers, die tot juli dit jaar zonder beloning reisden en schreven. Dat hebben we nu veranderd. Daar is geld voor nodig. Bovendien willen we *de grote **K*** elk jaar uitgeven. Tot nu toe is deze investering uit eigen zak betaald, maar dat zal niet jaarlijks gaan lukken. We vragen geen abonnementsgeld om het magazine zo toegankelijk mogelijk te houden. En we vermijden subsidies om onafhankelijk te blijven.

Daarom zoeken we vrienden. Ondersteun deze plannen en word **vriend** van *de kleine **K***. Of **Vriend**. Of misschien wel **VRIEND**. Als u zich aanmeldt, krijgt u jaarlijks een betaalverzoek per mail (geen incasso!) Klik daarvoor op de link op de volgende pagina.

Maak de keramiekwereld
mooier!

Word vriend van de
kleine K

...of Vriend

...of VRIEND

en steun zo *de kleine K*, om elke maand een
mooi magazine te kunnen uitgeven
en elk jaar de papieren versie:
het grote K boek

vrienden doneren € 20 per jaar,
Vrienden € 50 en VRIENDEN € 100

Ja, ik klik hier om mij aan te melden

Natuurlijk kunt u ook gewoon doneren op
IBAN **NL68INGB0007343733** t.n.v. Stichting k+K
Elk ander bedrag is ook van harte welkom

Lisa Biris

Organisch en abstract

Lisa Biris maakt organische, op de natuur geïnspireerde, abstracte vormen. Op een gladde grondvorm brengt ze stuk voor stuk met de hand gevormde elementjes aan die een textuur vormen en zo associaties oproepen met onderwaterlandschappen. Papierporselein is haar favoriete materiaal, hoewel ze ook met gewoon porselein en steengoed werkt.

Lisa Biris (Arnhem, 1983) maakt tijdens een workshop boetseren kennis met keramiek. Drie maal volgt ze de cursus. Dan slaat ze zelf de vleugels uit. Er komt een oven, die een prominente plaats krijgt in de huiskamer. Na de verhuizing staat hij boven in een eigen kamer. Lisa werkt beneden, aan de eettafel. Ze heeft daar meer ruimte, maar het is ook voor de gezelligheid. Want voor haar keramische werk moet ze, in de tijd die haar rest naast haar baan, heel veel uren maken.

Organisch en abstract

Lisa maakt objecten die je kunt vasthouden. Haar werk is namelijk niet alleen bedoeld om te bekijken, maar ook om te voelen. De meeste

objecten zijn daarom klein. Hun vorm is organisch, geïnspireerd op de natuur, maar abstract. Ze stellen nooit specifiek iets voor. 'Het leuke is dat iedereen er iets anders in ziet. Ik kan een bepaald gevoel, idee of inspiratie hebben als ik iets maak, maar zodra je het met andere mensen deelt, gaat het een eigen leven leiden. Iedereen heeft zijn eigen associaties. Dat is juist zo leuk.'

Een bont spel van texturen

Lisa gaat uit van een gladde, meestal ronde basisvorm. Ze maakt die van platen of rollen. Daarna begint het eigenlijke werk. Ze bedekt het hele oppervlak met bolletjes, staafjes, naaldjes en andere elementjes, die ze stuk voor stuk tussen haar vingers draait. Zo ontstaat een bonte

*Op de vorige pagina: **Red Ibis Vessel**, 2017, (papier)porselein met kleurpigmenten, Ø 9 x 8,5 cm ▼ **Coral Reef Bowl**, 2016, (papier)porselein met transparant glazuur, goud- en platinaluster, Ø 41 x 6 cm. Foto's bij dit artikel: Lisa Biris*

▲ **Nest Bowl**, 2016, (papier)porselein met kleurpigment, transparant glazuur en platinaluster, Ø 9 x 5,5 cm

afwisseling van texturen. Voor extra reliëf brengt ze in sommige elementen holtes aan. Daarvoor gebruikt ze tandenstokers en penselen, maar net zo lief het uiteinde van cupcakegereedschap. Het voltooiën van een werkstuk kost soms een dag, soms een week, soms een paar weken. Vooral het werken met meerdere kleuren klei is zeer tijdrovend: om vlekken te voorkomen, moet ze haar handen, gereedschap en werkplek voortdurend goed schoonmaken.

Papierporselein

Lisa werkt met gewoon porselein en steengoed, maar vooral met papierporselein. Haar werkwijze is voor elk materiaal hetzelfde. Alleen moet je met steengoed en gewoon porselein iets beter opletten dat je het vochtig houdt en dat je de delen waaraan je niet werkt goed afdekt. Papierklei kan ook uitdrogen, maar daarmee kun je makkelijk verder werken als je het weer bevochtigt. Een ander voordeel van papierklei is dat je een deel

van het gewicht weg stoot, zodat het eindproduct minder zwaar wordt. Vooral voor wandobjecten is dat belangrijk.

Pigmenten en glazuur

Gekleurde glazuren gebruikt Lisa vrijwel niet. Liever kleurt ze haar werk door pigmenten in de klei te kneden. Dat levert een diepe, enigszins matte kleur op die na een tweede keer stoken soms nog intenser wordt. Transparant glazuur gebruikt ze wel. Als je dat heel dik aanbrengt, ontstaat een bijna waterachtige laag waardoor de elementjes eronder lijken samen te smelten. Zo ontstaat een verrijking van de textuur.

Luster

Als laatste brengt Lisa vaak een luster aan. Dit vraagt enige oplettendheid. Het luster krijgt zijn volle glans alleen op een niet-poreuze ondergrond. De scherf moet daarvoor voldoende ge-glazuurd zijn. Zo niet, dan zuigt de huid het luster

op en ontstaan allerlei – vaak ongewenste – effecten. Op kaal aardewerk of steengoed blijft van het luster bijvoorbeeld slechts een viezig bruin spoor over. Bij toeval ontdekte Lisa dat porselein dat tot 1250 °C is gestookt, wel iets maar niet al het luster opzuigt. Daardoor krijgt het goud of platina een prachtig matte glans. Ze gebruikt dit effect nu om extra variatie in de textuur aan te brengen.

Inspiratie opdoen

Voor inspiratie kijkt Lisa graag naar het internet. 'Het leuke van social media is dat je contact hebt met mensen over de hele wereld. Dat inspireert. Je ziet waarmee ze bezig zijn en denkt: Kijk, iedereen is lekker bezig, iedereen is aan het creëren en daar komen prachtige dingen uit.

En het leuke van keramisten is dat ze bereid zijn hun ervaringen te delen en tips geven als je problemen hebt. Dat is ontzettend leuk!'

Inspiratie doorgeven

Op markten en evenementen raakt Lisa regelmatig met mensen in gesprek over haar werk. 'Het mooiste compliment kreeg ik toen een vrouw vertelde hoe mooi ze mijn werk vond en zei: 'Dit inspireert me zo om zelf weer creatief aan het werk te gaan!' Wat mij betreft kun je geen mooier compliment krijgen. Dat iemand dat zegt is eigenlijk onvoorstelbaar. Het is leuk als iemand iets koopt, maar dat iemand door jouw werk geïnspireerd raakt, vind ik eigenlijk veel mooier.'

Sander Hendriks

*Op de vorige pagina: **Coral Cone** (detail), 2017, (papier)porselein met transparant glazuur, koperoxide, goud, parelmoeren platinaluster, Ø 15 x 27 cm ▼ **Coral Jars**, 2015-2016, (papier)porselein, meerdere maten. Op de volgende pagina: **Geode bowls**, 2015-2016, steengoed met metallic glazuur, Ø 23,5 x 14,5 cm*

Yvonne Halfens

Zoektocht naar een vluchtroute

De mensfiguren van Yvonne Halfens zoeken volmaaktheid in hun leven; ze zijn sober en zonderling. Tijdens hun zoektocht proberen ze steun te vinden, maar het lot beslist duidelijk anders...

Yvonne Halfens (Tegelen, 1957) studeerde fonetiek (onderdeel van de taalkunde) aan de universiteit van Nijmegen. Na de nodige omzwervingen is ze naar de TeHaTex in Nijmegen gegaan, waar ze handvaardigheid studeerde.

Directheid van klei

Eigenlijk wilde ze met textiel verder gaan, maar de werkplaats daarvoor was opgeheven en achteraf gezien was dat maar goed ook, want daardoor heeft ze de juiste weg kunnen kiezen: die voor klei. De vele fijne werkplaatsen en de betrokken docenten hebben haar avondopleiding onvergetelijk gemaakt. Klei was al snel het materiaal voor haar mensfiguren. De directheid van klei vindt ze nog steeds fijn, maar ook andere materialen komen in het werk voor. Yvonne werkt er mee zoals een schilder met zijn verf: direct en puur op zoek naar kleur en vorm. Ze maakt er zeer verrassende combinaties mee en dat is precies wat het werk zo bijzonder maakt.

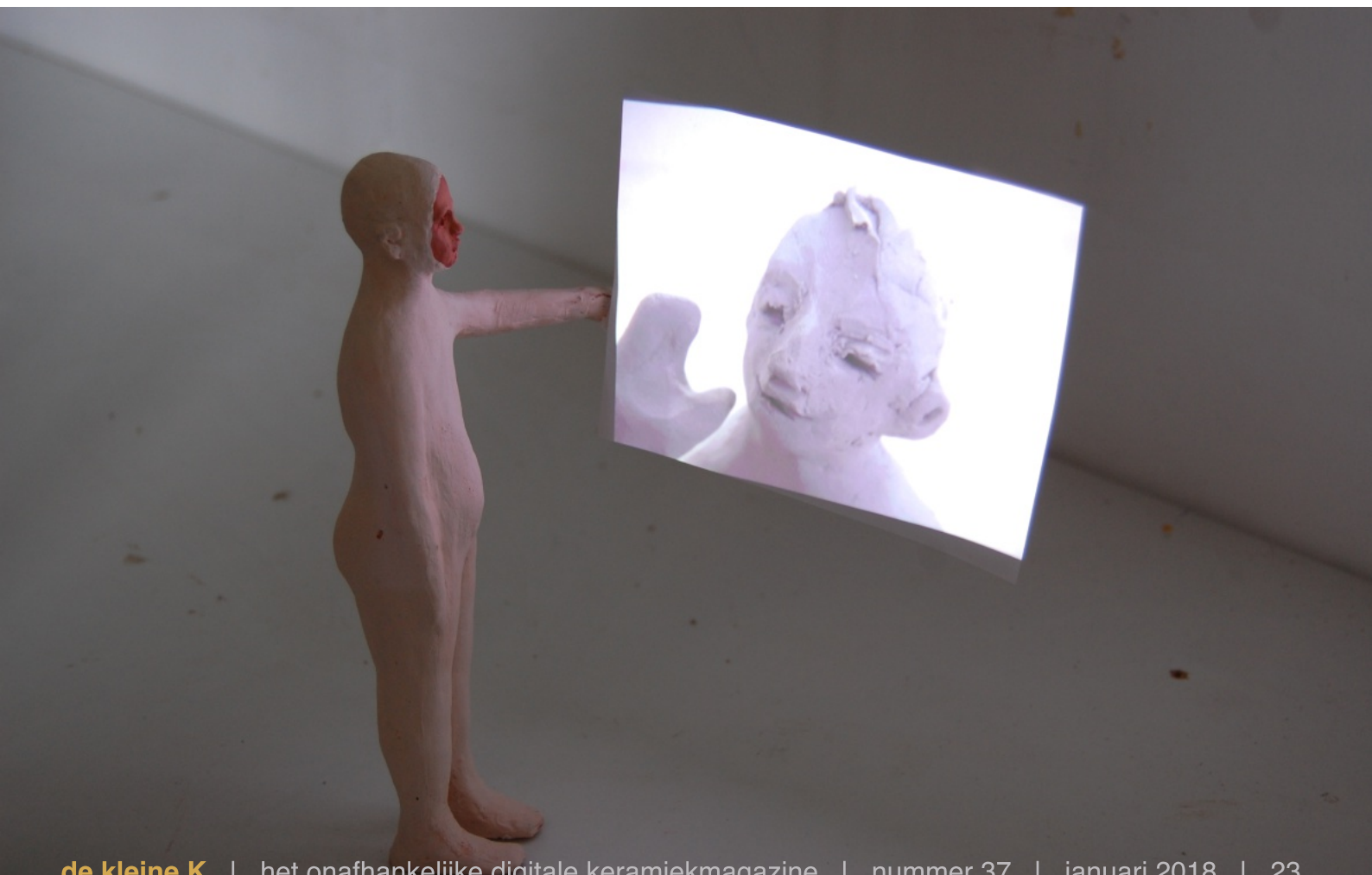
Filmpje

Yvonne's werk is overwegend handzaam. Ze vertelt dat het haar helpt om te kunnen focussen. Ze kan zo goed inzoomen en haar omgeving vergeten. Beelden uit de middeleeuwen, die religieus en vol overgave zijn, hebben haar interesse. Ze ziet het leven als een behoorlijke puzzel en de twijfel die daarbij vrijkomt, vindt ze juist fijn. Zo kan ze namelijk uitfilteren wat ze niet nodig heeft. De toeschouwer behagen en alleen maar schoonheid bieden, hoort niet bij haar opdracht en werk. Ze heeft haar eigen criteria en die hebben niets met een mogelijke toeschouwer te maken, daar houdt ze helemaal geen rekening mee.

Verhalen vertellen is ook niet de bedoeling. Haar filmpjes vindt ze ook objecten en daarom hebben die geen begin of einde, eerder een herhaling. Meestal begint ze het filmpje met een tekening of een schets in klei. Ze bereidt niet

*Op de vorige pagina: **Pink Boy**, 2015, h 23 cm*

▼ ***De ontmoeting**, 2016, kleianimatie, keramiek, h 20 cm. Foto's bij dit artikel: Yvonne Halfens*

▲ *Vroeger en nu*, 2015, keramiek, papier, h 24 cm. Op de volgende pagina: *De wolk*, 2012, aluminiumcement, glas, h 25 cm

veel voor, het moet elementair blijven. De filmpjes duren ongeveer twee minuten, want een kort filmpje houdt beter de aandacht vast.

Puurheid van klei

Yvonne is geen voorstander van glazuur. Heel sporadisch gebruikt ze transparant glazuur om tekeningen te fixeren, maar vaak haalt het de puurheid weg van een object, vindt ze. Het liefst zou ze helemaal niet bakken. Het openen van de oven geeft soms zo'n teleurstelling als het werk helemaal niet het effect heeft dat ze bedoeld had: 'De realiteit valt altijd tegen.' Dus combineert ze klei met papier-maché, want dat verzacht de huid van het object. Fouten in het werk neemt ze graag mee naar een volgende beslis-sing. Tenslotte kan niets uit deze wereld verdwijnen, het kan alleen van vorm veranderen.

Zo ontstaat er 'tijd' in het werk en is het belang ervan voelbaar. De processen zijn als het ware af te lezen. Natuurlijk zijn er ook objecten die haar goedkeuring kwijtraken. Die gaan de kast in, later naar de gang en vervolgens naar zolder, om ten slotte te eindigen in de afvalcontainer, maar wel nadat ze kapotgemaakt zijn.

Kunst

Alle objecten moeten voor Yvonne een werking hebben. Daar is ze zeer kritisch over. Het moet raken, beroeren en het liefst wil ze een binnenwereld openen. Ze stelt dat kunst met begrip te maken heeft: 'Je moet je als toeschouwer openstellen en het object als taal willen verstaan. Je moet jezelf vragen durven te stellen en zo kunnen ervaren dat kunst een mystiek in zich draagt die zich nooit geheel zal openbaren.'

Werk lezen

Yvonne's werk laat geen rooskleurig wereldbeeld zien. Het heeft een zekere tragiek, ze verbeeldt een constant onvermogen. Haar mensfiguren zoeken duidelijk steun en vragen om mededogen bij de toeschouwer. Ze spiegelen een persoonlijk isolement dat ons lijkt te moeten geruststellen: draag je lot gewoon want je kunt heus leven op één been. In haar universum lijkt zwijgen en ondergaan het beste. Altijd is wel ergens gebrek aan en we zijn tot elkaar veroordeeld. Natuurlijk is het leven vergankelijk, maar Yvonne gaat veel verder. Deze vergankelijkheid moeten we zelf dragen en de puzzel zelf oplossen. Het

lot laat zien dat er geen uitweg is uit het wereldse web van fouten. Alle erfenissen die we hebben, zijn uitzichtloos en voelen aan als een loodzwaar hoofd dat ook nog eens iedere dag groter en zwaarder wordt bij het zoeken naar een vluchtroute.

Yvonne zoekt met haar werk een weg door het leven en wil geen enkele ervaring vergeten, maar zou het wel fijn vinden als alles open was en tot bloei kon komen. Dat zou wel eens zomaar meer inzicht kunnen geven...

Netty van Osch

Klik hier om naar de animatie van *De ontmoeting* te kijken

Klik hier om naar de animatie van *The Package* te kijken

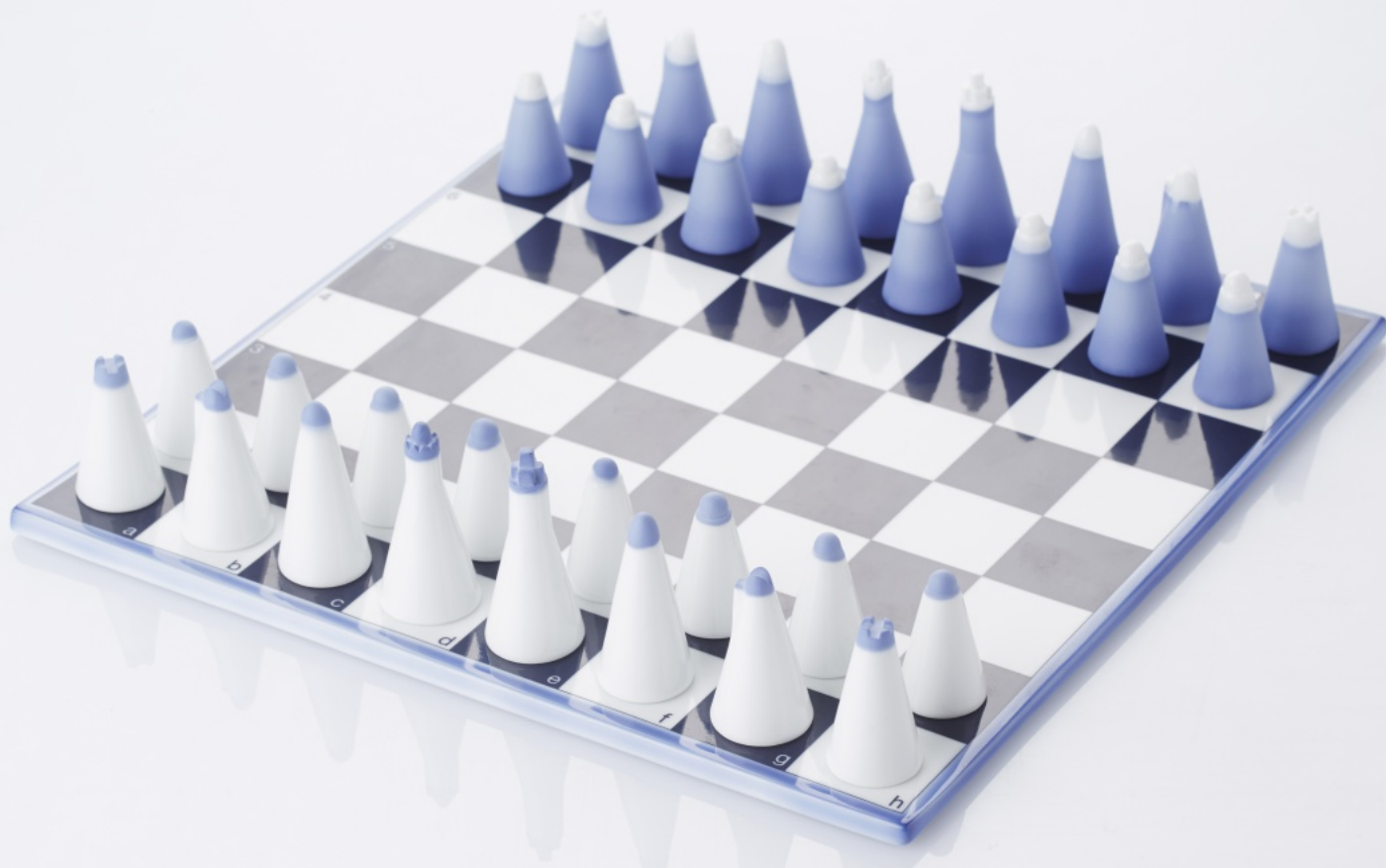
▼ **Het pakje**, 2016, kleianimatie en keramiek, 30 x 15 x 12 cm. Op de volgende pagina van links naar rechts en van boven naar beneden: **De verzoeking**, 2009, keramiek en textiel, h 35 cm; **Hoofd**, 2015, h 20 cm; **Kop**, 2016, h 46 cm; **Takkenman**, 2012, keramiek en takken, h 100 cm

Inspiratie Momenten

Pieter Stockmans

José van den Tweel

Christina Schou Christensen

Meer dan 5000 abonnees bereiken? Adverteer in de kleine **K**

DIT IS EEN REGELADVERTENTIE. Dus zonder plaatjes. En dus goedkoper: maar € 1,50 / regel. Naar wens uitgevoerd: met **kleur**, **cursief** of **vet**. **EEN GROTE KOP KOST NIETS EXTRA!** Er gaan dan wel minder tekens op een regel... Dit jaar de eerste plaatsing gratis! Deze advertentie kost € 10,50. [Klik](#) om contact op te nemen.

Advertentiemateriaal voor het volgende nummer graag aanleveren voor 15 januari

Kleispul

klei, gereedschappen,
grondstoffen, glazuren
Musselweg 119, Mussel
www.kleispul.nl

Iemand verrassen? Bestel nu de nieuwe grote K. Deel 2 is verschenen! Klik hier voor de webshop op dekleinek.nl

LA CÉRAMIQUE

KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Leren en genieten in Cordes sur Ciel of La Borne
Werken onder leiding van professionele keramisten

In 2018 onder andere:

Monika Debus - Zoutglazuur bij lage temperatuur
Pep Gomez - Decoraties op steengoed
Fernand Everaert - Terra sigillata
Fritz Rossmann - Porselein
Richard Dewar - Zoutglazuur
Shozo Michikawa - Klei op z'n Japans

Klik *hier*
voor deze en veel meer cursussen
of kijk op www.laceramique.com | +33 (0)563537297

SBB
Gouda

Ambachtelijke opleiding
keramische technieken

SBB Gouda is dé
Nederlandse
keramiekopleiding.
Ook voor masterclasses
en korte cursussen.

**U bent van
harte welkom!**

SBB Gouda keramiek opleiding
Winterdijk 4a, Gouda
0182 - 515 274

www.sbbgouda.nl

KERPA: keramische pasta

- gemakkelijk in gebruik
- kleur(pigment) toevoegen en klaar
- oliehoudend en toch wateroplosbaar
- voor stempeldruk, vullen van tekenflesjes, als superhechtend slib, voor tamponeren, voor inwassen enz.
- voor alle soorten en kleuren klei tot 1300°

zeer veelzijdig in gebruik

te koop bij de keramische groothandel
KERPA is een product van

CERAMIC COLOR

Knowhow

De expert: Yves de Block

De ruwe schoonheid van een sneeuwlandschap, de houding van een boom die tegen de wind in groeit, de verhouding tussen orde en chaos. Het zijn de elementen die Yves de Block fascineren. Hij vertaalt ze in klei en American shino's. Zijn flessen en potten zijn onregelmatig, ze hebben rafelige randen waar het glazuur spontaan overheen gevloeid is. Een spontaniteit die hij graag een beetje wil sturen. Want het gaat om de balans tussen orde en chaos.

Sinds een paar jaar werkt **Yves de Block** (Sint-Niklaas, België, 1951) met American shino's. Hij gebruikt die op eenvoudige, met de hand opgebouwde vormen. Dat geeft de verschillende glazuren die hij over elkaar aanbrengt vrijheid en ruimte voor interactie. De ondertoon is rood of zwart, maar kan ook een combinatie van die twee zijn. 'Met hetzelfde glazuur bereik ik daar heel verschillende effecten mee. Ik zoek de balans tussen orde en chaos. Teveel orde wordt saai en teveel chaos ook. Deze manier van

werken geeft een bijzondere balans. Ik stel de parameters vast en daarbinnen krijg ik interacties tussen glazuur en klei die steeds net anders uitpakken.'

Leeskind

Als kind had Yves vooral belangstelling voor lezen. 'Mijn moeder las enorm veel, Franse literatuur, en ze gaf me dat mee. Ik heb nog steeds mijn uitgave van *Le Petit Prince* van De Saint-Exupéry. Zelf schreef ze gedichten. Ik was

toen het liefst in de stadsbibliotheek en nu nog voel ik me geborgen als ik de stoffige geur ruik van oude boeken. Vader kon goed tekenen en schilderen, maar deed daar niet zoveel mee. Vooral hij was door de oorlog gemangeld en dat drukte een stempel op mijn jeugd.' Net geen zeventien trok Yves de wereld in, met alleen lagere school.

Leach

Keramik kwam op de academie op Yves' pad. 'Toen ik tweeëntwintig was en na veel vallen en opstaan het twijfelachtige feest van de jaren zestig overleefd had, ging ik naar de avondacademie in Temse, Sint-Niklaas en Antwerpen. Klassiek beeldhouwen. Daar was de tijd helaas niet meer naar, maar ik heb er wel veel geleerd. In Temse was een van de docenten keramist en op een of andere manier trok me dat aan.' Yves vertrok naar Engeland, volgde er draailes, kocht een schijf en de nodige boeken. Onvermijdelijk ook *A Potter's Book* van Bernard Leach. 'Dat had wel grote invloed, hoewel ik moet zeggen dat ik maar een paar van zijn werkstukken werkelijk mooi vind. Toch is mijn werk sterk door de traditionele keramiek beïnvloed: naast Leach door mensen als Hamada, Digan en Coper.'

Terug in België verdiepte Yves zich in oosterse glazuren: celadon, chun, tenmoku. 'Het was een geweldige leerperiode, ik zocht alles zelf uit, ontdekte de schoonheid van het traditionele keramische proces en kon dat met kunstvrienden delen. En ik bouwde natuurlijk zelf een oven. Van stukken bodemplaat van afgedankte ovenkarren uit de baksteenindustrie. Die eerste oven was veel te groot en haalde met twee gasflessen 950 °C in de buurt van de branders, net genoeg om mijn eerste raku te stoken. Later bouwde ik een goede van anderhalve kuub.'

Het waren toen echt de jaren zeventig, Yves en zijn partner woonden in een oude boerderij en ze zouden zich terugtrekken uit de stad en de consumptiemaatschappij. Maar de relatie liep op de klippen en hij ging terug naar de stad, dit keer in Nederland. Daar deed hij een tijdlang niets aan keramiek: er moest brood op de plank komen.

Maar ja, het bloed kruipt waar het niet gaan kan en Yves schreef zich in aan de Vrije Academie in Den Haag, toen nog een vrijplaats voor het experiment. 'Een stimulerende omgeving. Ik werd er ondergedompeld in de conceptuele kunst, lyrische abstractie, minimal art. Het was de tijd waarin de Documenta's in Kassel nog razend in-

teressant en dynamisch waren. Ook de tijd waarin ik de grote Europese steden bezocht, op zoek naar vernieuwende 20e eeuwse kunst. Ik maakte experimenteel werk, zeefdruk, plastics. Het was allemaal geweldig spannend, maar uiteindelijk liep ik met mijn ziel onder de arm. De hedendaagse kunst, hoe schitterend ook, was een weg die voor mij nergens heen leek te

leiden.' Yves besloot te gaan studeren, met zijn geringe opleiding een hele onderneming. Het lukte, hij werd op de universiteit toegelaten en studeerde kunstfilosofie. 'Ik leerde veel over het sociale en begrippenveld waarbinnen kunst functioneert. Maar er blijft een onoverbrugbare afstand tussen weten en doen. Barnett Newman zei het zo: *'Esthetics is to artists what ornithology*

is to birds. 'Na een paar jaar studie begon ik weer keramiek te maken. Ik kon het niet laten. Moeizaam, want ik moest weer alles aanschaffen en dat op een dakflat in Rotterdam. Het grote experimenteren met andere uitgangspunten begon.' Intussen moest er nog steeds brood op de plank komen en Yves ging op kunstgebied zijn organisatorisch talent benutten, onder andere als coördinator bij het Koorenhuis en als directeur van de Vrije Academie in Zoetermeer.

Eigen weg

Inspiratie blijft een moeilijk onderwerp. Het werk van andere kunstenaars kan een enorme stimulans zijn. De vorm is er, maar wat eronder ligt, blijft onzichtbaar. Zonder die ziel ontbreekt het

eigen karakter van het werk. 'Je moet je eigen stemmingen kunnen lezen, je eigen ziel en de mogelijkheden daarvan. Dat is de grootste uitdaging. Je moet, zoals ze in het *Mahayana* boeddhisme zeggen, lang meerijden op de kar van de cultuur, maar het laatste stuk te voet afleggen in een landschap zonder wegen. Een jaar of vier geleden besloot ik om de SchrijversAcademie in Antwerpen te volgen. Poëzie. Om via een ander taalgebruik, met andere regels, naar de wereld, keramiek en mezelf te kunnen kijken. Wat weer op hetzelfde proces neerkwam: kijken naar de vormen die anderen hebben uitgevoerd, je die vormen eigen maken, om te proberen zelf tot iets te komen (een gedicht) waar vorm en inhoud mekaar scheppen. En waar de wereld uiteindelijk

naar boven kan komen. Dat is noodzaak in taal, want die verwijst tenslotte naar zowel zichzelf als naar de wereld. Pas na een aantal jaar kan je eigenlijk gedichten maken die je eigen beleven, je eigen individualiteit dekken, ingebed in een algemene vorm. Dat is ook voor keramiek zo.'

Bij dat onderzoek kwam Yves erachter dat zijn stemmingen ook bepaald worden door het weer, de seizoenen, het vallen van de bladeren in de herfst, sneeuwlandschappen, storm, regen, het mooie bruinrood van de beukenheg in zijn tuin.

'Het ervaren van een wereld die maar minimaal is aangeraakt door mensenhanden brengt me een aparte vreugde, een zingeving, vaak buiten woorden om. Die stemmingen hebben me in de keramiek teruggevoerd naar dat waar ik eigenlijk al jaren mee bezig was, maar niet de juiste woorden voor had: de expressiemogelijkheden van elementaire keramiek, van shinoglazuren.'

Op de volgende pagina's laat Yves zien hoe hij een fles bouwt.

1-3. Ik ga laten zien hoe ik grote flessen maak met een binnenmal. Dat is een aluminium buis, omkleed met krantenpapier. Twee lagen, dan kan het een beetje schuiven.

4. Ik zet ze vast met crêpetape.

5-6. De kleiplaten maak ik eerst op de kleiwals. Ik gebruik Crank Material, heel plastische klei. Daarmee kan ik zonder slijb stukken aan elkaar lassen. Ik heb twee platen, een dunne en een tweemaal zo dikke om te facetteren. Ik rol de plaat om de buis. Van tevoren heb ik hem iets te groot gesneden, zodat ik hem goed aan kan zetten. Ik druk de naad goed aan.

7-8. Vervolgens snijd ik het overtollige deel weg met een mesje. Ik duw de naad weer goed aan. Met een lat sla ik de las mooi vast. Door het aandrukken en rollen ontstaat er voldoende ruimte om later de buis weg te kunnen halen.

9-10. Uit een andere plaat snijd ik een stuk voor de bodem. Ik kras de klei wat in en maak hem met een penseel nat.

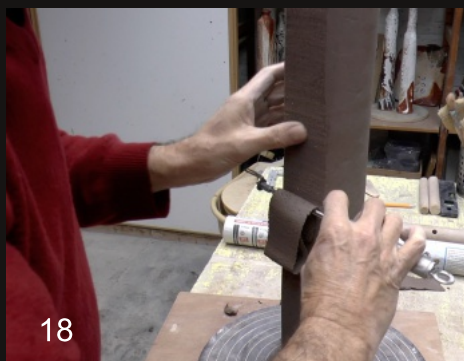
11. Ik zet de buis op het plaatje, zoveel mogelijk waterpas.
12. Dan snijd ik de bodem iets te groot af.

13. Met een houten latje las ik bodem en koker aan elkaar. Ik houd van dit soort ruwe en spontane afwerking.
14. Ik controleer nogmaals met de waterpas. Dan zet ik het stuk weg. Ik werk altijd aan meerdere objecten tegelijk, zo'n stuk of vier, vijf, zodat alles tussentijds rustig kan drogen.

15. Maar ik kan hem ook föhnen.
16-18. Dan ga ik hem facetteren. De klei is nog relatief zacht om een mooie beweging te krijgen. Ik gebruik een Deense kaasschaaf, waar een dunne en een dikke plak mee gesneden kan worden. Eerst gebruik ik de dunne kant, dan zie ik gelijk hoe de klei zich gedraagt. Ik kijk aan de bovenkant hoeveel dikte ik nog heb. Dan snijd ik nogmaals. Merktekens laat ik zitten. Ik let er op dat de randen scherp zijn, want daar werken de shinoglazuren mooi op. Als de klei te nat is, plakt hij teveel. Is hij te droog, dan krijg ik geen mooie snedes. Ik moet zorgen dat ik er niet te handig in word, want dan zou de fles te recht worden. Er moet beweging in blijven zitten.

19-20. Ik kijk gewoon waar ik uitkom, of het me bevalt. Soms snijd ik er per ongeluk doorheen en zoniet, dan zet ik er op een andere manier mijn accenten op. Bijvoorbeeld met lapjes klei. Ik probeer voortdurend op de vorm te reageren. Deze vorm heeft boven wat tekort, wat ik later opvang door er zwart glazuur op te zetten.

21. Ik werk de standring bij zodat de fles goed van de grond komt. Dat benadrukt de verticaliteit van de fles, dat tilt hem omhoog. Het stoort me als dat niet zo is.
22. Nu is het tijd om de binnenmal te verwijderen. Eerst de aluminium buis.

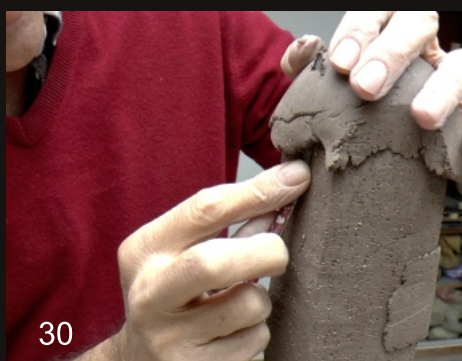
23. En dan het krantenpapier.
24. Met mijn kleine waterpas controleer ik nog even of de fles mooi verticaal staat.

25-26. Ik ga nu de hals afwerken: ik zet er een halve bol op en een tuitje. De bol maak ik heel eenvoudig: ik leg wat huishoudfolie in een kommetje en druk daar een plaatje klei in. Ik laat het even drogen. Tussendoor maak ik met een plamuurmes even wat slib van poeder van dezelfde klei.

27-28. Ik kras de bovenkant in, breng wat slib aan en zet dan de halve bol erop. Ik föhn hem even om hem beter te kunnen bewerken.
Ik houd heel erg van dat rafelige, het onregelmatige, de ruwe schoonheid van een sneeuwlandschap. Daar is klei een prachtig medium voor. Dat fascineert me enorm.

29-30. Ik druk het bolletje aan met het echte kommetje en snijd dan de overtollige rand af, van beneden naar boven. Ik föhn de fleswand nog wat en druk het geheel nog wat aan.

31-33. Aan het karakter van de boog doe ik verder niets. Hoogstens vul ik wat gaten op.
Ik streef geen rechte wanden na, wel de houding van een boom in de wind.

34-35. Nu maak ik het tuitje. De ene keer wat langer dan de andere keer. Ik rol een kleine plaat verder uit. Mijn tafel is stoffig, dus plakt hij niet vast, maar ik leg hem wel elke keer op een andere plaats. Ik rol de plaat om een kleine houten roller. Dat vormt de basis. Ik haal de roller eruit en werk hem wat open, zodat ik hem goed op de hals kan zetten.

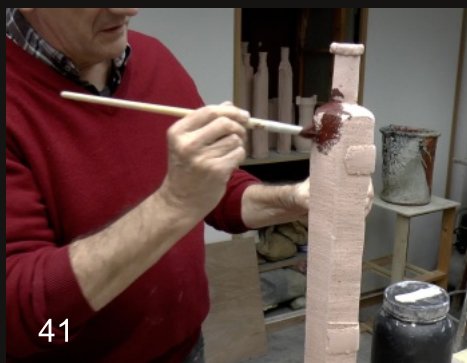
36. Dan zet ik hem vast, zonder inkrassen of slib.

37. Met mijn vingers druk ik de klei samen en verbind zo de hals aan de fles.
38. Ik snijd de bovenkant af.

39. Daarna maak ik de opening wat groter en vouw hem om zodat een randje ontstaat. Scheuren zijn niet erg. Dat is goed voor de shino.
40. De binnenruimte is nog steeds gesloten, zodat ik er nog goed aan kan werken zonder hem in te deuken. Pas als hij verder is aangedroogd, snijd ik hem vanaf de bovenkant open.

41

42

43

44

45

46

47

41. Na de biscuitstook is het tijd om het glazuur aan te brengen. Ik breng eerst met een zwart gosu slib accenten aan, waarmee ik de verticaliteit van de fles benadruk.

42. Voor de (dekkende) grondlaag gebruik ik een witte shino die een diep rode grondtoon zal opleveren. Deze is aangemaakt met 10% Stammlösung (10 minuten met de staafmixer), een soort cmc, van Jäger. Daarmee is die kwastbaar. Na de eerste keer kwast ik hem nog eens dunnetjes over. Niet te dik om de structuren te behouden.

43. Daaroverheen komt een dikke shinovariant waar al 3% bentoniet in zit. Dus daar is geen verdere toevoeging nodig. Deze breng ik lokaal aan, met een andere kwast. Ik laat hem lekker lopen, over de schouder heen.

44. Van ditzelfde glazuur heb ik een dunnere variant die ik over de fles giet, over de zwarte gosu vlek. Nu komt er een patroon in mijn fles. Ik kijk of dit voldoende is.

45. Zoja, dan ga ik over op de volgende – carbon trapped – shino, met 17% soda. Het drogen van deze laag is heel belangrijk, want dat brengt de soda naar buiten. Ik droog bijvoorbeeld door hem op de kachel te zetten of in een papieren zak met spleten. Het glazuur kan van groenig naar zwart worden. Ik giet deze weer over de zwarte vlek heen om hem open te laten breken. Ik giet ook waar ik het nog te kaal vind. Ook de hals dompel ik er even in.

46. Na het drogen veeg ik de voet schoon, waarbij er voldoende soda zal achterblijven om hem rood te maken.

47. Het eindresultaat na de gasstook. Ik reduceer vanaf 800 °C tot kegel 10 goed om is, stook dan terug naar 1100 °C en ga dan oxideren.

*Objectfoto's bij dit artikel:
Yves de Block
Procesfoto's: Mels Boom*

Klik hier voor een speciaal voor de kleine K gemaakte film over Yves de Block en zijn werk.

De grote K

Het nieuwste deel is uit!!

Ook deze nieuwe *grote K* is een bron van inspiratie en knowhow en mag in geen enkel atelier ontbreken.

Belangrijke vragen komen aan de orde: Hoe vind ik mijn eigen weg, mijn eigen stem, mijn eigen manier om me in klei uit te drukken? En als ik die wel al gevonden heb, hoe realiseer ik dan mijn werk? Met welke materialen, technieken en gereedschappen? Bekende en beroemde kunstenaars geven in dit boek hun persoonlijke antwoorden. En geven bovendien inzicht in hun technieken met duidelijke voorbeelden. U kunt ze stap voor stap volgen.

U kunt dit nieuwe deel bestellen in de **webshop** van de *kleine K*.

Het grote K boek 2

HET grote KERAMIEK inspiratie en knowhow BOEK
Mels Boom, 2017, Stichting k+K, 256 pagina's,
A4 (210 x 297 mm), paperback, genaaid, gedrukt op
papier met FSC-merk, kleur, Nederlandstalig,
ISBN 978-90-825430-1-8, € 35,-.

Reacties op het vorige boek:

‘Een uitzonderlijk kwalitatief boek dat de keramiek behandelt met eerbied en diversiteit.’

‘Verrassend, interessant, fraai vormgegeven boek. Ben er blij mee!’

‘Ook in dit boek fantastische foto's en achtergrondinformatie. Top!’

‘Een musthave!!! Ik ben er heel blij mee!’

‘Ik vind het ook een prachtig en inspirerend boek. Bedankt eveneens voor de correcte levering.’

‘Mooi boek: ik heb er net heerlijk in zitten lezen.’

‘Dankjewel voor zoveel pracht en weelde.’

‘Fantastisch boek! Kan ik iedereen aanbevelen!’

‘WOW!! The book came in the mail. It is GLORIOUS!’

‘Het ziet er weer voortreffelijk uit.’

‘Kan ik iedereen aanbevelen!’

Tin oxide

Tin is al minstens drieduizend jaar bekend als metaal waarmee brons gemaakt kan worden. Het kwam toen in Europa vooral uit Cornwall. Sinds de vroege middeleeuwen is het ook als zuiver metaal gebruikt voor het maken van bekers, borden en dergelijke. Het belangrijkste mineraal waaruit tin gewonnen wordt, is cassiteriet dat voornamelijk voorkomt in Zuidoost-Azië. China, Indonesië en Peru zijn de belangrijkste producenten.

Samenstelling

Tin kan twee oxides vormen: SnO en SnO_2 . Als grondstof voor keramiek wordt alleen het tweede, tindioxide, gebruikt. Naast de oxides bestaan de nodige zouten. Daarvan worden alleen het chloride (SnCl_2) en het sulfaat (SnSO_4) heel soms bij het maken van keramiek gebruikt, namelijk als oplosbaar zout om de scherf door en door te kleuren of bij raku en primitief stoken. De molecuulmassa van tindioxide is 150,7. Geen gloeiverlies.

Klei

In kleimassa's wordt tin oxide normaal niet gebruikt.

Glazuur

Tin oxide behoort tot de kleurende oxides voor glazuren. Op zichzelf kleurt het nauwelijks, maar een toevoeging van 5-10% maakt een glazuur dekkend (behalve bij reductie). Het levert in combinatie met andere oxides roze (met chroom), grijs (met antimoon), geel (met lood), groen (met kobalt), oranje (met ijzer) of bruin (met koper) op, afhankelijk van de samenstelling van het glazuur. Tinglazuur wordt gebruikt als onderlaag bij majolica.

Kleur

Wit.

Uitzetting

Nauwelijks invloed bij deze percentages.

Smeltpunt

1630 °C.

Veiligheid

Tinverbindingen zijn giftig. Bij inademing kunnen op koperkoorts lijkende verschijnselen ontstaan. Ook inslikken is gevaarlijk. Draag een masker en handschoenen bij het werken met tin. Let op bij het stoken van werk dat met tin oxide is gemaakt. Bedenk dat stofkapjes niet helpen tegen gasvormige materialen.

Kosten

85,00 €/kg.

Krimpglazuur

Het plezier in het werken met klei ligt voor mij in de verrassingen die ik tegenkom tijdens het maakproces. Het eindresultaat pakt bijna altijd anders uit dan ik in eerste instantie voor ogen had.

Door [Roos Langendorff](#)

Met het ontwikkelen van glazuren is dit des te meer aan de orde. Ik vind het alleen vaak frustrerend dat je hierbij weinig impulsief te werk kunt gaan. Je moet een doordacht proces doorlopen, waarin niet veel ruimte is voor spontaniteit. Het eindproduct is namelijk niet zichtbaar tijdens het maakproces, daarvoor moet het eerst gestookt zijn. Nu kan een glazuur leuker uitpakken dan je van tevoren had bedacht, maar het tegengestelde is bij mij vaker het geval. Tot ik kennismaakte met magnesium. Het werken met magnesium geeft mij namelijk de vrijheid die ik miste bij het werken met 'gewone' glazuren.

Voor diegene die niet bekend is met magnesium: het is een grondstof die pas goed werkt als smeltmiddel boven 1200 °C. Onder deze temperatuur maakt hij het glazuur opaak. Wanneer je magnesium in grote hoeveelheden toevoegt, trekt hij zich samen (krimpglazuur). Je voegt magnesium in een glazuur toe in de vorm van magnesiumcarbonaat (MgCO_3 , ook magnesiet genoemd). Met name licht magnesiet heeft de neiging om samen te trekken, met als voordeel dat het glazuur niet van het werk afloopt, maar zich juist ophoopt en eilandjes vormt.

Voor mijn eindexamen aan de SBB wilde ik experimenteren met glazuur op gedraaide vaasjes. Magnesium leent zich hier uitstekend voor. Aan de binnenkant heb ik een goed uitgesmolten transparant glazuur aangebracht. Op gebruiksgoed is magnesia overigens niet bruikbaar; het werk blijft poreus en er kunnen dus etensresten achterblijven. Niet erg hygiënisch.

Sinds mijn eerste proeven met magnesium ben ik eraan verknocht geraakt. Er valt eindeloos mee te experimenteren en het einde is voor mij nog lang niet in zicht.

Op de volgende pagina geef ik tips voor je eigen zoekproces.

De foto's van Roos Langendorff bij dit artikel tonen vaasjes en proeven met diverse glazuren, in meerdere lagen over elkaar aangebracht.

1. Neem als uitgangspunt een transparant glazuur dat geschikt is voor de temperatuur waarop je wilt stoken en voeg in stappen magnesiet toe.
2. Maak eerst een aantal proeven waarbij je aan de basis magnesiet toevoegt: bijvoorbeeld 30%, 40%, 45%, 50% en 55%. Op basis van de uitkomst kies je een uitgangspunt voor je glazuur.
3. Zorg ervoor dat je de ovenplaat goed beschermt. De kans is aanwezig dat glazuur van het werk afspat en op de ovenplaat terecht komt.
4. Breng het glazuur heel ruim met de kwast aan. Zo dik dat het er net niet uit zichzelf afbladdert. Mocht het op plekken losraken, dan kan je het in vochtige toestand voorzichtig terugduwen.
5. Experimenteer met verschillende lagen, breng kleuren en soorten glazuur over elkaar aan.

6. Wanneer je na één keer stoken niet tevreden bent, doe het proces dan nog een keer over. Verwarm de keramiek eerst met een hete föhn en breng dan opnieuw lagen glazuur aan. Dit kan met hetzelfde glazuur, maar je kan ook weer andere kleuren gebruiken. Dit kan hele verrassende resultaten geven. Bij een tweede stook kan het werkstuk wel makkelijker barsten. Dat moet je voor lief nemen als onderdeel van het experiment.
7. Als onderlaag kan je ook een gekleurde (sinter)engobe aanbrengen op leerharde klei of biscuitgebakken werk.
8. Stapje verder? Voeg aan je glazuur eens 60-80% wollastoniet toe in plaats van magnesiet en zet deze in afwisselende lagen met een glazuur met magnesiet over elkaar.

Art Supplies

Werken met glazuur, slibs en keramische pigmenten

Netty Janssens

In deze workshop leer je hoe je eigen werk kunt decoreren via de "omgekeerde glazuurtechniek". Eerst wordt op eenvoudige wijze je werk geglaazuurd en na droging, kun je er zelf je ontwerp op tekenen. Hierna wordt er gedecoreerd met keramische verf en pigmenten. Keramische verf maak je zelf. Door toepassing van deze techniek, heb je altijd zicht op je decoratie en zal deze na de stook, (glazuur en decoratie worden in een stook gebakken) onder het glazuur gezakt zijn.

Zaterdag 13 januari 2018 van 10.00 tot 16.00 uur.

Een- of meerdelig mallen maken

Bob van Schie

Eén of meerdelig mallen maken. Tijdens deze cursus mallen maken leert u een eenvoudige twee- of driedelige mal maken. In de ochtend maken we de basis voor de mal. Daarna gaan we de eerste helft afwerken en gieten dan de tweede helft. Na afwerking is de mal klaar en kunt u deze mee naar huis nemen.

Zaterdag 20 januari 2018 van 10.00 tot 16.00 uur.

Expositie

Nog tot en met 20 januari te zien. Grote expositie van Stichting Keramisten Noord-Holland.

*Het team van Keramikos wenst u
prettige feestdagen en een heel
creatief 2018!*

Foto van de maand

Natuurbegraafplaats Venlo-Maasbree: roodbakkend aardewerk, de kop is ongeveer op ware grootte. Foto: Jeannette Goudsmit

Ook een leuke of mooie of interessante of gekke foto? Stuur hem op om hier te publiceren!

De kleine

Samen weten we méér

De F is weer in de maand. De F van Fe_2O_3 ,
van Functioneel, van Figuratief. Maar ook van
Fouten, Formules, **V**ragen en Fritten.
Formuleer je vraag op het **kleine K** Forum.

Podium

Terra Incognita

Na vier jaar is er opnieuw een solotentoonstelling van [Hanneke Giezen](#) in [Galerie Terra](#). De titel die zij koos, is geen verwijzing naar de naam van de galerie, maar toont haar betrokkenheid bij de aarde: het klimaat en de wijze waarop wij mensen met de aarde omgaan.

Centrale vraag voor haar is: kunnen flora en fauna de snelheid van de veranderingen met betrekking tot de opwarming van de aarde aan? Zij laat daarbij haar verbeelding de vrije loop en fantaseert. Gaan er spontane mutaties plaatsvinden, krijgen vissen veren, worden ijsberen zeeberen? Kwetsbare soorten zullen uitsterven, andere zullen juist profiteren van de veranderingen. Misschien zullen er nieuwe soorten ontstaan?

Hanneke zoekt naar onbekende dieren en wil ze portretteren voor ze weggevaagd worden. Zij doet dit op de haar kenmerkende wijze: in kleurrijk porselein en met veel glanzende, barokke versiersels.

Een voorbeeld is een bijzonder dier: de kakapo, een zware, plantenetende en niet-vliegende papegaaiachtige, inheems in Nieuw-Zeeland. Hij

speelt een belangrijke rol in de mythologie van de Maori's. Deze groene vogel is bijna uitgestorven, evenals de dodo, door toedoen van de westerse ontdekkingsreizigers die op hun reizen katten en ratten meenamen, die de natuurlijke habitat om zeep hielpen. De kunstenaar laat de vogel zien in al zijn kwetsbaarheid en kracht.

Hanneke: 'Terra Incognita is de onbekende wereld, waar nog niet alles ontdekt is én de toekomstige wereld, waar nog veel te ontdekken valt.'

Etty Walda

20 januari t/m 24 februari 2018

Galerie Terra Delft, Nieuwstraat 7, 2611 HK Delft

*Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18,
zaterdag 11 - 17, 1e zondag van de maand 13 - 17*

David Zink Yi, untitled (Architeuthis), 2010, burnt and glazed clay, 29 x 575 x 115 cm, Courtesy the artist and Hauser & Wirth. Photo: Stefan Altenburger Photography Zürich, © David Zink Yi

In Motion

In Motion: ceramic reflections in contemporary art is de grootste hedendaagse kunsttentoonstelling ooit in het Princessehof. Monumentale installaties van gevestigde kunstenaars en opkomend talent uit Oost en West vullen de zalen. Met hun werk tonen Céleste Boursier-Mougenot (1961), Roger Hiorns (1975), Meekyoung Shin (1967), Claire Verkoyen (1959), Geng Xue (1983) en David Zink Yi (1973) dat de ontwikkelingen rond keramiek wereldwijd volop in beweging zijn. De installaties variëren van een levensgrote inktvis in een plas inkt tot een totaalervaring waarin een bad met tientallen porseleinen schalen oplicht in een donkere ruimte.

t/m 6 mei 2018
Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Floris Wubben, Pressed Ceramic Vases, made from stoneware, 2012

Design#3

In deze solotentoonstelling presenteert ontwerper Floris Wubben (1983) zijn nieuwe werken, die gemaakt zijn met een zelfontworpen machine. Door kracht uit te oefenen op de machine, drukt Wubben zijn stempel op het eindresultaat en is ieder object uniek. De ontwerper geeft vorm aan functionele objecten die door zijn artistieke behandeling meer doen denken aan sculpturen dan aan design.

t/m 25 november 2018
Keramiekmuseum Princessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Johan Tahon, *Monk*, 2016-2017, geglazuurde keramiek, hoogte +/- 160 cm. Foto: G.J. van Rooij

Johan Tahon: Monk

Op de tweede verdieping van het Prinsessehof is het figuratieve werk van de toonaangevende Vlaamse beeldhouwer Johan Tahon (1965) te zien. De kunstenaar toont contemplatieve figuren en *albarelli* (apothekerspotten), aangevuld met kleinsculptuur, atelierschetsen en studiemateriaal. Het is Tahons eerste museale solotentoonstelling met keramisch werk.

t/m 25 november 2018
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Caroline Coolen, *Carlina Vulgaris*, 2017, 195x160x200cm, steengoed, porselein en metaal

Caroline Coolen

In de reeks *EKWC@Prinsessehof* maakt het museum tentoonstellingen met werk van kunstenaars die een werkperiode in het Europees Keramisch Werkcentrum in Oisterwijk achter de rug hebben. De Belgische Caroline Coolen (1975) is vanaf 2 december 2017 uitgenodigd met haar ruige sculpturen. De keramische assemblages doen denken aan distels, voor de kunstenaar een metafoor voor het ontembare.

t/m 6 mei 2018
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Majolica 2

Te zien is een selectie uit de grootste collectie majolica uit Noord-Nederland. De belangrijke, meest voorkomende thema's hebben daarbij een eigen kabinet gekregen en staan verspreid door het hele museum. Leidraad is het meerjarig onderzoek dat Pieter Tichelaar naar majolica heeft verricht.

Majolica is de naam voor een grof en bros soort keramiek met een bontgekleurde beschildering van glazuur. De naam is een verbastering van het Spaanse Mallorca, het middeleeuwse centrum voor de productie van dit type aardewerk. In een kleibakkerij werken vaklui in drie disciplines samen: de vormer, de stoker en de schilder. Na het vormen en bakken van de klei-producten worden deze, alleen aan de bovenkant, bedekt met tinglazuur. Het tamelijk giftige, maar goedkopere, loodglazuur wordt gebruikt aan de onderkant. Het glazuur in kleuren voor de afbeeldingen is afkomstig van metaaloxiden: het blauw van kobalt, het groen van koper, het paars van mangaan en het wit van tin. Lood geeft een transparant glazuur.

t/m 25 maart 2018
Museum Het Houten Huis
Tuingracht 13
1483 AP De Rijp
Open: zondag 13 - 17

lees
meer

Kleischilders

Decoreren met kleislib is een eeuwenoude techniek. Het komt op veel keramiekplaatsen ter wereld voor en is nog altijd geliefd. Deze expositie toont werk van hedendaagse slib-schilders. Zij zijn moderne ambachtsmensen uit heel Europa en kunstenaars met klei en slib. Ze beschilderen hun handgevormde werk met een papje van klei, al dan niet ingekleurd met kleurpigmenten of oxides. Soms afgewerkt met een glanzend laagje transparant glazuur, soms blijft bewust de ruwe klei zichtbaar. Hun warme gebruiksgoed is de kroon op de gedekte tafel. De autonome objecten zijn imposant en een lust voor het oog.

t/m 14 januari 2018
Keramiekcentrum Tiendschuur
Kasteellaan 8
5932 AG Tegelen
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Building shrines for shadows

Als kunstenaar gaat Jp Hol in eerste instantie uit van een idee, niet van het materiaal. Zijn werk is gebaseerd op de menselijke paradox: het individu in de groep en de verlorenheid die je kan voelen als deel van die groep. De eenzaamheid van het menselijk bestaan. Enkele elkaar daarbij overlappende thema's zijn: de onzichtbare dingen, de schaduwen, dat wat ongezegd blijft tussen de leden van de groep en naar buiten, dystopie en disneyficatie.

t/m 12 januari 2018

Galerie Terra Delft

Nieuwstraat 7

2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

1e zondag van de maand 13 - 17

lees
meer

Dimitrios Xanthopoulos

Dimitrios Xanthopoulos maakt unica van klei waar de tekening en het schilderen met diverse glazuren centraal staat.

In zijn kleurgebruik is zijn mediterrane afkomst duidelijk zichtbaar. Zijn werk straalt directheid en vormkracht uit. 'De hand is sneller dan de gedachte', zegt hij daar zelf over. Kunst is voor hem een weg tot zelfkennis, een spiegel van hemzelf en de tijd waarin hij leeft.

14 januari t/m 24 februari 2018

Galerie Theemaas

Karel Doormanstraat 469

3012 GH Rotterdam

Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30

zondag 12 - 17

lees
meer

Steyaert Memorabilia

Een grote overzichtstentoonstelling van het werk van Frank Steyaert is te zien in het nieuwe keramiekmuseum Keramis. De retrospectieve belicht de diverse aspecten van zijn werk: architectuur, grafiek en juweelkunst, maar vooral keramiek. Dit alles vanaf het prille begin (met zijn eerste jeugdwerk) tot vandaag. Er zijn zo'n 150 werken te zien, afkomstig uit privéverzamelingen. Daarnaast is er ook een ruimte met een selectie moderne keramiek uit zijn eigen verzameling.

t/m 21 januari 2018
Keramis // Center for Ceramics
1 Place des Fours-Bouteilles
7100 La Louvière
België

Open: dinsdag 9 - 17, woensdag t/m
zondag 10 - 18

lees
meer

Hanneke Giezen

In de tentoonstelling *Terra Incognita* stelt Hanneke de vraag of de flora en fauna in de wereld de snelheid van de opwarming van de aarde aan kunnen. Ze fantaseert daarbij vrijuit over mutaties en ingrijpende veranderingen. Ze zoekt naar onbekende dieren en portretteert die voor het te laat is. Dat doet ze op de voor haar zo kenmerkende manier: kleurrijk en fantasievol.

Hanneke: 'Terra Incognita is de onbekende wereld, waar nog niet alles ontdekt is én de toekomstige wereld, waar nog veel te ontdekken valt.'

20 januari t/m 24 februari 2018
Galerie Terra Delft
Nieuwstraat 7
2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18
zaterdag 11 - 17
1e zondag van de maand 13 - 17

lees
meer

Herzlichen Glückwunsch!

Het Keramion in Frechen (DE) bestaat 15 jaar. Destijds werd de verzameling van de voormalige producent van steengoed artikelen dr. Gottfried Cremer en die van het keramiek-museum van Frechen samengevoegd in een futuristisch gebouw.

In de voorbije jaren werd de verzameling verder uitgebreid met diverse schenkingen. Het museum laat de hoogtepunten daarvan tijdens deze nieuwe tentoonstelling zien.

t/m 4 februari 2018

Keramion

Bonnstraße 12

50226 Frechen

Duitsland

Open: dinsdag t/m vrijdag 10 - 17

zaterdag 14 - 17

lees
meer

Kyra Spieker

Bepalend voor het artistieke werk van Kyra Spieker (1957) is haar analytische en poëtische behandeling van ruimte en licht. Een heldere ordening combineert zij in haar minimalistische stukken met een perfect vormgevoel. Andere materialen die zij aan de keramiek toevoegt, versterken nog de expressie.

Aan de meerderheid van haar reliëfs en vrijstaande werken ligt een door haar ontwikkelde module ten grondslag, waarop zij telkens opnieuw varieert: enkel of samengevoegd, op een rij of in lagen, wit of kleurig, dicht of open, telkens vindt zij nieuwe constructies.

Met opzet betreft Kyra Spieker licht als element in het werk. De verandering van de belichting in de loop van de dag geeft het oppervlak van haar objecten subtiele, haast meditatieve variaties.

t/m 4 februari 2018

Keramion

Bonnstraße 12

50226 Frechen

Duitsland

Open: dinsdag t/m vrijdag 10 - 17

zaterdag 14 - 17

lees
meer

Pippin Drysdale

Al bijna vijf decennia lang heeft deze originele Australische de hele keramiekwereld in vuur en vlam gezet, net als de *outback*zon boven de woestijnen en landschappen waar Pippin zo van houdt. Men zou kunnen zeggen dat haar kunst niets minder is dan de enorme landkunst van de natuur maar dan in klein formaat. Ze neemt je mee op haar reizen naar ruige, mooie, onveranderlijke en meedogenloze landschappen die de volkeren die er wonen, gevormd hebben; meer nog dan hun invloed geweest is.

t/m 22 december

Galerie Puls

Edelknaapstraat 19

1050 Brussel, België

Open: woensdag t/m zaterdag 13 - 18

lees
meer

Vrij spel

Museum Gouda toont keramiek van keramist Ellen Pattenier en kunstschilder Jan van Lokhorst. De Goudse kunstenaars werken al enige tijd samen aan het project *Vrij spel*. Pattenier maakt de kleiobjecten, Van Lokhorst beschildert het biscuit of de klei en daarna bakt Pattenier het af. Het resultaat is fantastisch.

‘Een schaal of een vaas daagt me uit. Ik kan geen plan maken, zoals voor een schilderij. De vorm ontstaat al doende, spontaan. Vrij spel!’, aldus Van Lokhorst.

Ook Pattenier moest anders werken dan zij gewend was: ‘Ik werk normaal vooral veel in zwart en wit of met bladgoud. Nu was ik gedwongen om mooie kleuren te gaan maken, en dat bevalt me goed.’

t/m 7 januari 2018

Museum Gouda

Achter de Kerk 14, 2801 JX Gouda

Open: dinsdag t/m zaterdag 10 - 17

zondag 11 - 17

lees
meer

Groepstentoonstelling

Het thema van de laatste tentoonstelling dit jaar is *Schalen en Wandobjecten*. Schalen en scho-tels van Louise Gardelle, weer charmant ge-decoreerd met de van haar bekende meisjes op de sofa. Michel Gardelle laat na jaren afwezig-heid in Nederland nieuw werk zien, ruig be-schilderde wandobjecten in een abstract expressionistische stijl. Van Isabelle Pammachi-us zijn er twee wandobjecten, naast gedraaide en gedecoreerde platte schalen. Ook Sybille Abel-Kremer zal schalen tonen, enkele met haar avontuurlijke shinoglazuur. Martin Möh-wald presenteert zijn in een zeer persoonlijke techniek gedecoreerde schalen, evenals Sabine Mosshammer. Marieke Ringel zal een installatie tonen. Elke Sada werkt met platen witbakkend aardewerk die ze decoreert voor ze deze ver-snijdt en omvormt tot platte schalen die ook aan de wand zijn te hangen. Ook Nicole Thoss maakt wandobjecten, gedecoreerd met foto-grafische taferelen. Nicoline Nieuwenhuis toont schalen met florale motieven, Ellen Rijsdorp presenteert geheel nieuw werk en Petri Voet zal ook weer zeer eigenzinnige objecten laten zien.

t/m 13 januari 2018

Loes & Reinier International Ceramics

Korte Assenstraat 15

7411 JP Deventer

Open: donderdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

lees
meer

Urnen

Sundaymorning@ekwc organiseert de manifes-tatie *Urnen*, waarbij de betekenis van het cremeren in de 21e eeuw centraal staat. Met een tentoonstelling, lezingen, publicaties en overdenkingen wordt het thema van verschillen-de kanten belicht.

De tentoonstelling omvat meer dan 150 zeer uit-eenlopende urnen. Kunstenaars en ontwerpers uit diverse landen presenteren hun verbeelding van de urn, waarin niet alleen de betekenis van de omgang met overledenen zichtbaar is, maar ook de vaardigheid en creativiteit van het maak-proces.

De urnen zijn behalve gebruiksvoorwerp ook voorbeelden van de hedendaagse keramiekcul-tuur. Zowel het conceptueel werken, werken vanuit het materiaal en werken vanuit traditie komen samen in deze tentoonstelling.

t/m 4 februari 2018

EKWC

Almystraat 10

5061 PA Oisterwijk

Open: woensdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Wu-san (detail), 2004, geglaazuurde terracotta. Foto: Lothar Schnepf

Sprookjesbos - Leiko Ikemura

Mysterieuze scènes ontfopen zich in een donker sprookjeslandschap. Zeven grote terracottabeelden van de Japans-Zwitserse kunstenaar worden gepresenteerd, gecombineerd met een film- en geluidsinstallatie van Donata Wenders. In de donkere kamer maakt de bezoeker kennis met deze keramiek, die dankzij de bijna glanzende, metalige glazuur de aandacht van de kijker naar de oppervlakken trekt. Het zijn meisjesfiguren in een haast dansende beweging. De plek is raadselachtig, net als de werken zelf. Het zijn als het ware schetsen van de kunstenaar die tot leven komen.

t/m 25 februari 2018

Hetjens - Deutsches Keramikmuseum
Düsseldorf

Schulstraße 4

40213 Düsseldorf, Duitsland

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17
woensdag 11 - 21

lees
meer

Liebe mich wie ich dich

Al in de Steentijd wilden mensen ervaringen vastleggen. Dat gebeurde door verhalen en later ook door (grot)schilderingen. De Soemeriërs deden het met kleitabletten en spijkerschrift. Klei werd dus al vroeg voor dit doel gebruikt. De tentoonstelling laat het belang van keramiek zien in verschillende perioden en landen voor het bewaren en verspreiden van teksten en verhalen.

t/m 4 maart 2018

Hetjens - Deutsches Keramikmuseum
Düsseldorf

Schulstraße 4

40213 Düsseldorf, Duitsland

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17
woensdag 11 - 21

lees
meer

Hans de Jong

Humor en vakmanschap gaan hand in hand bij keramist Hans de Jong (1932-2011). Zonder zich te bekommeren om gebruiksfuncties, boetseerde hij van klei fantasiebeesten en speelse figuren met namen als *Huilebalk*, *Vliegvors*, *Platlander* en *Zijne Doorzichtigheid*. Zijn figuratieve plastieken, maar ook zijn vazen en potten bieden, zoals hij het zelf zei: 'De luxe van het strikt overbodige.' Je kunt er bijna niets anders mee doen dan neerzetten en ernaar kijken; in de gelaagdheid van de huid en de grafische details valt genoeg te zien. Voor het eerst sinds het overlijden van de keramist is er nu een tentoonstelling die inzicht biedt in zijn gehele oeuvre.

t/m 18 februari 2018
Gemeentemuseum
Stadhouderslaan 41
2517 HV Den Haag
Open: dinsdag t/m zondag 10 - 17

lees
meer

Marianne Hoffmann

Marianne Hoffmann uit Heiloo exposeert in de Dynamische Keramiekwinkel.

Marianne werkt meestal met plakken klei waarmee strakke, vaak gesloten vormen gebouwd worden, soms gecombineerd met vormen uit een mal. Het zijn doosobjecten met architecturale elementen en huisvormen met dakdeksels. De huid heeft vaak textuur en wordt afgewerkt met (sinter)engobes en zelf samengestelde glazuren. Het werk is gestookt in een elektrische oven op temperaturen die variëren van 1040 tot 1200 °C. Ze zoekt zichtbaar naar een goede harmonie tussen vormgeving, decoratiekeuze en afwerking.

Deze maand exposeert ze samen met Irene Loonstra, Jacqueline Tijssen, Leo Broos, Marianne Knol en Bert Pool.

t/m 27 januari 2018
Dynamische Keramiekwinkel
Kleine Hoogstraat 9
8911 HD Leeuwarden
Open: donderdag t/m zaterdag
13 - 16.30

lees
meer

Celebrating Ceramics

Ettore Sottsass (1917-2007) bouwde vanaf 1947 een carrière op met interieurvormgeving en industrieel design. Sottsass was daarbij een belangrijk vernieuwer. Zijn ontwerpen voor woninginrichting, kantooruitrusting, meubilair en woonaccessoires beïnvloedden sterk de avant-garde vormgeving van de jaren zestig en zeventig. In 1981 was hij medeoprichter van de Memphisgroep. Sottsass gebruikte ook keramiek als materiaal.

Het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch heeft een uitgebreide collectie Sottsass en laat nu ter gelegenheid van zijn honderdste geboortedag hoogtepunten uit zijn oeuvre zien.

t/m 18 februari 2018
Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch
De Mortel 4
5211 HV 's-Hertogenbosch
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

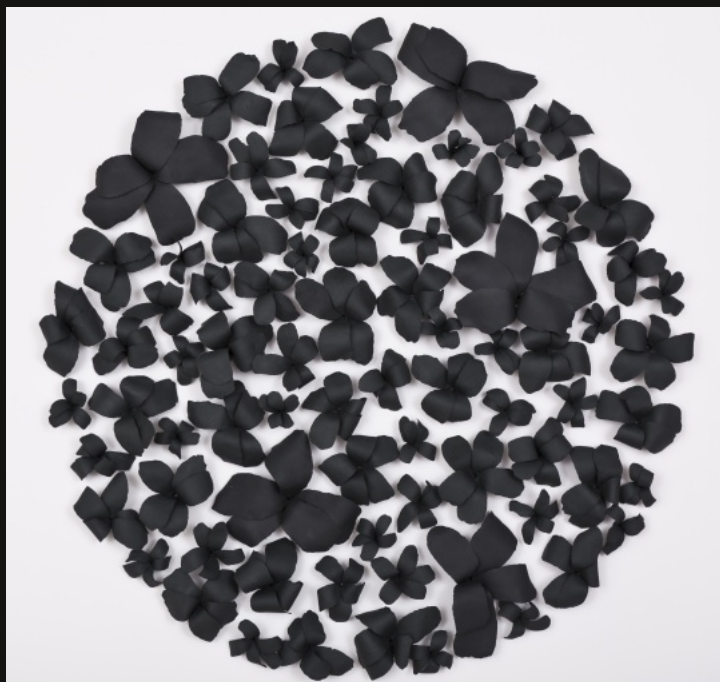
Gracieus werk

De nieuwe Galerie del Campo laat voor dit eerste jaar werk van drie vrouwelijke kunstenaars zien.

Voor keramisten interessant: Jolanda Verdegaal uit Voorhout. Haar gedraaide potten hebben verweerde oppervlakken, door het gebruik van specifieke droogtechnieken. De afwerking met edelmetaal lusters of geboetseerde elementen maken de op het eerste oog stoere potvormen tot gracieuze objecten.

14 januari t/m 4 maart 2018
Galerie del Campo
Drijberseweg 12
9418 PW Wijster
Open: zaterdag t/m zondag 13 - 17

lees
meer

Black & White

Keramik kan op heel veel manieren kleurrijk gemaakt worden. Sommige kunstenaars kiezen echter bewust voor het weglaten van kleur. Resultaat is geen overzicht van uitersten of tegenstellingen. De keramische werken in deze expositie tonen het pure materiaal, met sobere decoraties, vrij van franje of frivoliteiten. Het resultaat is sober, strak, verstild, grafisch en poëtisch werk. Ontdek de schoonheid van dit ingetogen palet van kunstenaars uit heel Europa. Het is adembenemend als een maagdelijk sneeuwlandschap. Even ontsnappen uit het hectische leven van alle dag kan door deze serene zwart-witte wereld te bezoeken.

19 januari t/m 18 april 2018
Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen
Kasteellaan 8
5932 AG Tegelen
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Fifties in Gouds sieraardewerk

Met de schenking van de collectie van verzamelaars Ton Oud en Antoine Verschuuren – aangevuld met enkele stukken uit de eigen collectie van Museum Gouda – wordt mooi geïllustreerd hoe plateelfabrieken Tiko en Jumbo uiting gaven aan de modieuze tendensen in de jaren 50 van de vorige eeuw. Na de crisis in de jaren 30 en de Tweede Wereldoorlog, trok na 1945 de economie weer aan. Er kwam weer aandacht voor modieus aardewerk, die zorgde voor een tweede bloeiperiode in de Goudse plateelindustrie. Door de groeiende vraag kwamen nieuwe bedrijven op, die werkten naar voorbeeld van Flora en Regina. De plateelbakkerijen Tiko en Jumbo zijn daarvan twee sprekende voorbeelden.

t/m 13 juni 2018
Museum Gouda
Achter de Kerk 14
2801 JX Gouda
Open: dinsdag t/m zaterdag 10 - 17
zondag 11 - 17

lees
meer

Kleipers

o.a. Jeannet Klement

Galerie de Ploegh, Amersfoort
t/m 6 januari 2018

Anima Roos

Galerie Geneviève Godar
15 Rue des Bouchers, Lille (FR)
t/m 23 december

Expositie Verwantschap

Kunststichting HazArt, Soest
t/m 20 januari 2018

From Belgium With Light

CID, Grand-Hornu (BE)
t/m 25 februari 2018

Keramiekmarkt Oldenburg

Voor 2018 (4-5 augustus)
inschrijven t/m 12 januari 2018

Zo oud als de wereld, zo nieuw als de toekomst

Galerie Bibliotheek Zelhem
t/m 20 januari 2018

Manita Kieft

Willem II, Boschdijkstraat 100,
5211 VD, 's-Hertogenbosch
t/m 31 december

**Benieuwd? Bestel nu de nieuwe grote K. Deel 2
is verschenen! Klik hier voor de webshop op
dekleinek.nl**

Kleisymposium

Veemgebouw, Strijp-S Eindhoven
27 januari 2018

Aankondiging melden voor KleiPers?

Stuur tekst, hoge resolutie afbeelding van een
keramisch werk, plaats- en periodegegevens
naar [de kleine K](http://dekleinek.nl)

Kerstexpositie

Keramiekcentrum de Tiendschuur, Tegelen
t/m 14 januari 2018

Faïences et porcelaines de Namur

Musée Royal de Mariemont, Morlanwelz (BE)
t/m 18 februari 2018

Shio Kusaka en Jonas Wood

Museum Voorlinden, Wassenaar
t/m 7 januari 2018

Zeewater op terp Firdgum Paulien Ploeger

Yeb Hettinga Museum, Firdgum
doorlopend

o.a. Ann Van Hoey

Kunstgalerie De Mijlpaal, Brugstraat 45,
Heusden-Zolder (BE)
t/m 25 februari 2018

Guy Van Leemput

kasteel Le Paige te Herentals
t/m 28 januari 2018

Vroege tegelkunst van Rozenburg

Keramisch Museum Goedewaagen
Nieuw-Buinen
t/m 23 december

o.a. Gerdi Zwaan

Galerie del Campo, Wijster
t/m 7 januari 2018

Keramiekroute

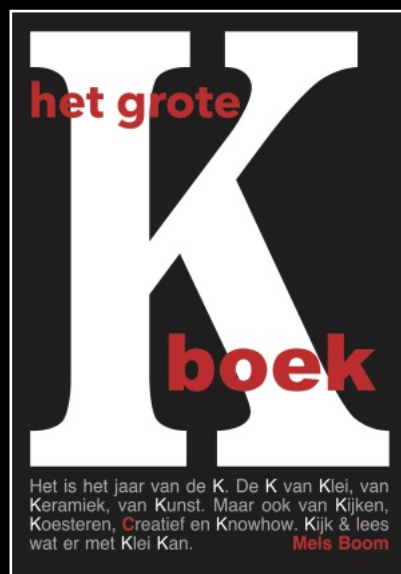
van St. Agathaplein en eindigt bij Royal Delft
Delft
doorlopend

**Klik hier voor nog meer informatie
over tentoonstellingen, markten,
symposia en dergelijke**

De inspiratie website: de blik op de wereld van de keramiek

en... actueel nieuws op de
Facebookpagina

Nog meer publicaties over inspiratie en knowhow

Colofon

De kleine K

Dit onafhankelijke digitale keramiekmagazine biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

Stichting k+K, secretariaat: Montpalach,
F-82140 Saint-Antonin Noble Val
deKleineK.nl,
inspiratie@ceramic.nl.

Publicatie

De kleine K verschijnt in principe op de laatste vrijdag van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan [hier](#). Wijzigen en opzeggen kan via de link in de mail, die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt de link ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging.

Een aantal oudere nummers kan gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Advertenties en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. Op de [tarievenkaart](#) vindt u ook informatie over aanleverspecificaties, kortingen en dergelijke. Verdere informatie kunt u [aanvragen](#). Door te adverteren sponsort u *de kleine K* en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd *de kleine K* gratis. Dat kan door [vriend](#) te worden, te doneren of te adverteren. Elke donatie is welkom. Maak een bedrag over naar IBAN NL68INGB0007343733 t.n.v. Stichting k+K.

Inhoud

Samenstelling en grafische vormgeving, teksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Foto-verantwoording: als door kunstenaars geleverd. Aan deze uitgave droegen bij: Lisa Biris, Yves de Block, Mark Goudy, Elvira Groenewoud, Yvonne Halfens, Sander Hendriks, Roos Langendorff, Yna van der Meulen, Netty van Osch, Liza Riddle en Etty Walda.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan, alleen in digitale vorm, altijd ingeleverd worden bij inspiratie@ceramic.nl. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet gecomprimeerd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake is noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Teksten en afbeeldingen in deze uitgave zijn beschermd tegen kopiëren. Het opheffen van deze bescherming is niet toegestaan. Printen voor eigen gebruik, kopiëren van de integrale uitgave en het doorgeven daarvan mogen wel.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Download](#) verschenen nummers.

Bezoek de [Facebookpagina](#) met actueel nieuws of het [forum](#) voor vragen en opmerkingen.

